

Sahte "Reşat" a dikkat!

Piyasada, Suriye basımı ve düşük ayarlı sahte Reşat altınları dolaşıyor.

“Maalesef” dedi Ayar Evi yöneticisi kimyager, “Elinizdeki Reşat altınları 22 ayar değil.” Metaş Ayar Evi görevlisinin bu sözleri, Hakan-Alev Örgen çiftinin bütün planlarını altüst etmeye yetti.

Daha önce Kapalıçarşı’da satmaya çalıştıkları altınlarına alıcı çıkmaması üzerine huzursuz olmuşlar ve tahlile götürmeye karar vermişlerdi. Reşat altını, içinde en az binde 916 oranında has altın barındırması gerekirken, yapılan analizin sonucu, ellerindeki çeyrekteki altın oranının binde 876 olduğunu ortaya koyuyordu. Kısacası, dolandırılmışlardı! Ellerindeki altın, Suriye baskısı hileli Reşat altınıydı.

Suriye baskısı sahte Reşat altını kaçakçılığı, son yıllarda birçok kez polis kayıtlarına geçmiş ve soruşturmalara konu olmuş bir olaydı. Polis kayıtlarında “2. Baskı Reşat altını kaçakçılığı” olarak geçen bu dosyalardan biri, 20 Nisan 1977 yılında açılmıştı. Bu tarihte Kilis doğumlu Gazi Oktan adlı bir kişi, 293 adet yarım Reşat altını ile yakalanmış ve yargılanmıştı. 21 Haziran 1979 yılına ait bir başka dosyada ise, Kapalıçarşı’ya yapılan bir baskın sonucu Resul Alagöz Suriye uy-

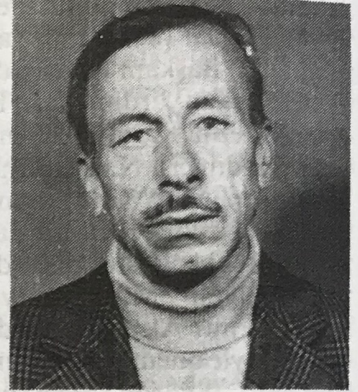
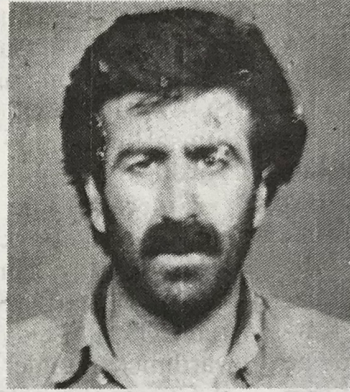
ruğundan Sepsebi adlı bir kişi tarafından yurda sokulan 350 çeyrek ve 200 yarım Reşat altını ele geçirildiği belirtiliyordu. Polis kayıtlarında ayrıca, bu kaçak reşat altınlarının Mercidabık Otobüs işletmesine ait bir araç ile İstanbul’a sokulduğu ifade ediliyordu.

İstanbul-lar uyanınca: Sultan Reşat döneminde basılan ve basımı 1920’lerde durdurulan Reşat altını biriktirmek, Osmanlı İmparatorluğu döneminden

kalma bir tasarruf eğilimiydi. Cumhuriyet altınına rağbet edilmeyen Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde Reşat altını hâlâ “geçer akçe”ydi. Ama “hile” karıştığı yolundaki haberlerin yaygınlaşması üzerine, bu tarihi paranın geçer akçe olma niteliğine gölge düşüyor ve Kapalıçarşı piyasasından çekiliyordu. “İstanbul-ların uyanmaya başlaması” ile birlikte, Reşat altı-

nı pazarlamasının çantacılar aracılığıyla Anadolu’ya kaydığı görülmüyordu.

Nasıl giriyor? Habur sınır kapısından o gün giriş yapan arabada ve içindeki altı kişilik ailede dikkati çekecek herhangi bir şey yoktu. Gümrük görevlileri de arabanın içindeki dört çocuğun gürültüsünden kurtulmak istercesine, mümkün olan en kısa sürede giriş işlemlerini tamamladılar. Altı kişilik aile Akdeniz kıyı şeridini izleyerek İstanbul’un yolunu tuttu. Ancak ailenin İstanbul’a varmasından sonra sıradan gibi gözükken gezide il-

Reşat altını kaçakçısı Resul Alagöz, ve Gazi Oktan

ginç gelişmeler ortaya çıkıyordu. Cümbür cemaat yolculuk eden ailede arabayı kullanan kişi kadın ve çocuklardan ayrılır ayrılmaz telefona sarılıyor ve karşısına çıkan adama haberi veriyordu: “Emanetler geldi.”

Kaçak Reşat altınlarının yurda girişinin sık rastlanan bir biçimiydi bu. Zulalı araç, kalabalık bir ailenin seyahat ettiği özel bir araba olabildiği gibi, bazen de Doğu illerinden İstanbul’a sürekli gidip gelen bir otobüs oluyordu.

Bu dünyayı yakından tanıyanların dediği gibi, “bir iki olmuyor,” yani malı bir kez getiren ikinci kez gelmiyordu. Her seferinde değişik bir araç ve yol kullanılıyordu.

Suriye baskısı altınların İstanbul’a ulaşmasıyla, yolculuğun birinci etabı tamamlanmış, sıra “malın” sipariş edenlere teslim edilmesine gelmiş oluyordu.

Zulalı arabanın E-5 yoluna çıkmasından sonra ilk haberi alan siparişi veren diğerlerini arıyor ve teslim buluşmasını organize ediyordu. Üzerlerinde sadece ön isimlerin yazılı olduğu paketler sahiplerine teslim edildikten sonra, iş paranın tahsiline kalıyordu. Ödeme için hiç kimsenin acele etmemesinin nedeni, “bu alemde hiç kimsenin hiç

Reşat altınının düşük ayarlı olduğu yapılan analiz sonrasında ortaya çıkıyor.

METAŞ AYAR EVİ
Kimya Müh. İbrahim Coşkun

Merkez : (Laboratuvar) : Yenigöller Cad. Cennet Apt. No. 37 Kat 4 Çarşıkapı - İst.
Şube : Konyalı Artın Pasajı Alt Kat 9/3 Çuhacı Han Kapalıçarşı - İst.
☎ : 520 55 76

RAPOR NO. 1318 Tarih 5.4.1985

Adı ve Soyadı : Hakan Altın

Analizin Cinsi : Sekiz yüz yetmiş altı

Altın : 876

Gümüş : 2

Pilatin : 7

Reşat altını kaçakçılığında, Kilisli ile Süryanilerin adları sıkça geçiyor.

kimseye kazık atmayacağı" inancıydı. Ödemeler, tarafların önceden anlaştıkları biçimde ve kararlaştırdıkları döviz üzerinden bir hafta içinde yapılıyordu. Dolar ve mark her zaman tercih ediliyor, Türk parasının sözü pek geçmiyordu. "Birbirlerine güven" bu türden işlerde esastı. Öyle ki, ne Halep'teki Mişel ile İlyas'a sipariş verilirken bir yazı gitmiş, ne de siparişlerin karşılanacağına ilişkin yazılı bir cevap gelmişti. Bütün temaslar telefon aracılığıyla yürütülüyor, sadece söze güveniliyordu.

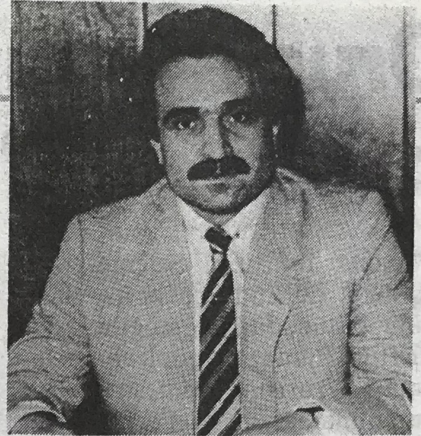
Çantacılar devrede. Sipariş üzerine İstanbul'a gelen Reşat altınları önceki yıllarda İstanbul'daki kuyumcuların vitrinlerini süslerken,

kalan bölümü de Anadolu'ya gönderiliyordu. Ancak son beş yıldır malın büyük bölümü Anadolu'ya sevk ediliyordu. Sınır kapısından İstanbul'a kadar zulalı arabalarla gelen Reşat altınları İstanbul'dan Anadolu'daki kuyumcılara "çantacılar"la gidiyordu. Çantacılar, beraberlerindeki Reşat altınlarının ve diğer malların kimden alındığına ilişkin herhangi bir belgeyi yanlarında taşıyorlar satışlarında da fatura kesmiyorlardı. Altınları çantacılar verenler de bu malların ne girişini ne de çıkışını kanıtlayacak bir belgeye sahiptiler. Alış ile satış arasındaki farktan bir takım "hizmet bedelleri" düşüldükten sonra geriye kalan kâr, olduğu gibi birkaç ki-

şinin cebine giriyordu.

Ne kadar kâr ediyorlar? Altın piyasasını yakından tanıyanların ve bazı mali şube görevlilerinin belirttiklerine göre, Suriye'nin Halep kentinde basılan Reşat altınları büyük ölçüde İlyas ve Mişel adlı kişilerin ellerinden çıkıyordu. Piyasada "usta" olarak anılan Mişel, mallarıyla dünya çapında bir ün sahibiydi. İstanbul'dan gelen sipariş telefonları arasında tanımadığı veya önceden çalışmadığı biri olursa hemen soruşturma yapılıyor ve ne derece güvenileceği saptanıyordu. Malın getirilmesi işinde daha çok Kilislilerin adı geçiyordu. Süryani cemaatinden işe karışanların sayısı da oldukça çoktu. İstanbul piyasasında ismi en çok dolaşan ise Rafet rumuzlu bir kişiydi. **Nokta** muhabirinin konuştuğu kişilerin büyük bir bölümü, "bu işte köşeyi tutanın" o olduğunu ileri sürüyorlardı.

"İstanbulluların uyanmadığı ve işin tatlı olduğu" dönemde her on kilo Reşat altınında bir ya da bir buçuk kilo kâr kalıyordu. Son dönemde ise bu kâr oranı her on kiloda yarım kiloya kadar düşmüştü. Ama Halep - İstanbul trafiğinin hâlâ kesilmediğine bakılırsa, her bir çeyrek Reşat'tan kalan beş bin lira kârın da bu işte geçinenlere yettiği anlaşılıyordu ●

İstanbul Mali Polis Müdürü Cevdet Saral

"Hadise yüzde 80 kontrol altındadır"

Nokta'nın Reşat altını kaçakçılığı konusundaki araştırmasından sonra İstanbul Mali Polis Müdürü Cevdet Saral'ın değerlendirmesi şöyle:

Belli bir döneme kadar altın kaçakçılığı kârlı gayrimeşru kazanç yollarındandı. Ancak, son yıllarda alınmış bulunan tedbirlerle ve Merkez Bankası'nca piyasaya faturalı altın satılması, altın kaçakçılığı hadisesini yüzde 80 oranında kontrol altına almış bulunmaktadır. Bir anlamda Merkez Bankası'nın altın satışı piyasanın denge olayı oldu denilebilir. Çünkü Merkez Bankası'nın altın

satışını gerek faturalaması ve gerekse fiyat ayarlaması yaparak altının fiyatını da kontrol altında tutması döviz dolaşımını da dengelemektedir.

Sahte Reşat altınının kaçak yollardan piyasaya sürülmesi ise halk arasındaki kıymetliliği nedeniyle ağırlıklı olarak tercih edilmesi kendisine olan talebi çoğaltmakta olduğundan, halkın bu yöndeki zaafından istifade etmek isteyen kaçakçılar 1980'li yıllardan önce Reşat altını kaçakçılığına yönelmişlerdir. Reşat altınının diğer altınlardan azlığı nedeniyle her zaman bin ile bin beş yüz lira kadar farklı olması ve halk arasında ter-

cih edilmesi sonucu düşük ayarlı olarak komşu bir ülkede imaline yönelinmiştir. Bu imalat sonucu yaklaşık dört bin beş yüz ile beş bin lira arası beher çeyrek altın için düşük ayardan elde edilen haksız kazancın cazibesi sahte imalata ve kaçakçılığa vesile olmuştur.

Ancak, alınan tedbirler ile bu hadise de kontrol altında tutulmaktadır.